

## **Informacja o ustawie z dnia 11 czerwca 2026 r. o związku metropolitalnym w województwie pomorskim**

Uchwalona ustawa tworzy podstawy prawne do funkcjonowania związku metropolitalnego na obszarze województwa pomorskiego, który ma być zrzeszeniem gmin lub powiatów tego województwa, obejmującym, charakteryzującym się silnymi powiązaniami funkcjonalnymi, gospodarczymi oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych. W zamierzeniu projektodawców metropolia pomorska ma liczyć 61 gmin. Ustawa przesądza, że w skład związku obowiązkowo miasta na prawach powiatu: Gdańsk, Gdynia i Sopot. Ponadto przewiduje również możliwość dołączenia do związku metropolitalnego gmin i powiatów spoza województwa pomorskiego, jeżeli będą one funkcjonalnie silnie związane z obszarem związku i obejmują je zaawansowane procesy urbanizacyjne. Ponadto ustawa dostosowuje obecną ustawę z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2025 r. poz. 186) do ustroju przewidzianego dla metropolii pomorskiej. Po wejściu w życie ustawy na terenie Polski będą funkcjonować dwa związki metropolitarne: śląski i pomorski.

Uchwalona ustawa reguluje zasady i tryb tworzenia związku metropolitalnego, jego urząd, zadania, organy, zasady gospodarki finansowej oraz źródła dochodów. Formułując przepisy uchwalonej ustawy wzorowano się na rozwiązaniach obowiązujących w ustawie o związku metropolitalnym w województwie śląskim. Ustawa przewiduje utworzenie związku w drodze rozporządzenia Rady Ministrów wydawanego na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Wniosek ten ma być sporządzany na podstawie wniosku Rady Miasta Gdańska, składanego za pośrednictwem wojewody pomorskiego. Związek może też zostać utworzony w drodze przekształcenia istniejącej formy współpracy komunalnej tj. związku międzygminnego, związku powiatowo-gminnego albo stowarzyszenia, o którym mowa w art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Przewidziany ustawą związek metropolitalny nie jest nową jednostką samorządu terytorialnego ani też nowym szczeblem tego samorządu. Istotną nowością w konstrukcji związku metropolitalnego jest jego wielkość (ok. 60 gmin i powiatów) obejmująca ok. połowę powierzchni województwa pomorskiego. Przewidziany ustawą związek metropolitalny zakłada występowanie dwóch organów: 1) zarządu jako organu wykonawczego oraz 2) zgromadzenia jako organu stanowiącego i kontrolnego.

Ustawa przewiduje dwie kategorie zadań własnych związku metropolitalnego. Są to: 1) zadania obligatoryjne, które związek musi wykonywać na podstawie i w granicach ustawy, na co uzyskuje ustawowo określone źródła dochodów oraz 2) zadania fakultatywne, które związek wykonywać może, jeżeli zadania te zostaną wprost wskazane w statucie związku metropolitalnego; związek metropolitalny w toku dalszej integracji poprzez zmianę statutu może wprowadzać kolejne ustawowe kategorie zadań fakultatywnych do statutu, dzięki czemu współpraca komunalna w formie związku metropolitalnego może wkraczać na nowe obszary i się zacieśniać bez konieczności nowelizacji ustawy.

Ustawa przewiduje, że związek metropolitalny będzie obligatoryjnie realizował w imieniu własnym oraz na własną odpowiedzialność zadania publiczne m.in. w zakresie: polityki rozwoju, kształtowania ładu przestrzennego, publicznego transportu zbiorowego na obszarze związku, mobilności miejskiej, adaptacji do zmian klimatu, promocji związku i jego obszaru. Wśród zadań fakultatywnych, możliwych do wykonywania, wskazano zadania w zakresie: promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, prowadzenia centrów usług społecznych, polityki gospodarczej i innowacyjnej, wspierania i rozwoju edukacji, wspierania szkolnictwa wyższego, dofinansowywanie badań, rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru związku metropolitalnego, realizacji inwestycji celu publicznego w zakresie gospodarki komunalnej, prowadzenia centrów usług wspólnych, organizowania formy doradztwa oraz podnoszenia kompetencji pracowników samorządowych.

Związek metropolitalny będzie mógł wykonywać także inne zadania publiczne przekazane na podstawie porozumień komunalnych (z gminami lub powiatami). Związek może też zawierać porozumienia o wykonywaniu zadań publicznych zarówno z organami administracji rządowej, jak i organami zrzeszonych w związku jednostek samorządu terytorialnego. Przepisy dotyczące nadzoru nad związkiem metropolitalnym, zasad gospodarowania mieniem przez związek oraz kształtujące mechanizm finansowania związku nawiązują do obecnych regulacji prawnych obejmujących jednostki samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego.

Ustawa ma wejść w życie z dniem 31 lipca 2026 r.